

ABONY TELEPÜLÉS ÉS KÖRNYEZETÉNEK ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A települési környezet

A települési környezet az ember által kialakított anyagi rendszer, melynek alapvető funkciója az ember mindennapi életéhez elengedhetetlen társadalmi szükségletek kielégítése.

A települési környezet védelme a környezetvédelem egyik részterülete. A települési környezet védelme valójában nem egy sajátos környezeti elem - mint amilyen a föld, víz, levegő, élővilág vagy táj - védelmét jelenti. Sokkal inkább azt a fent nevezett elemek együttesében jelentkező sajátosságokat értékeli, hogy az emberi hatás és az emberekre gyakorolt hatás egyaránt koncentráltan jelentkeznek. A települési környezet védelme közé tartozik a település területének felhasználása, melyre a településrendezés és az építésügy szabályai adnak választ.

A települési környezet védelme nagyon heterogén terület és az építésügyi normákkal való szoros összefüggés miatt nem is igen várható, hogy valamiféle speciális települési környezetvédelem kristályosodhatna ki. A magyarországi környezetvédelmet nagymértékben az is meghatározza, hogy hazánkat földrajzi adottságai miatt az országok többségénél jobban érintik a környezetvédelem nemzetközi vonatkozásai.

A települések - mindenekelőtt a városok - jellemzője, hogy viszonylag kis területen aránylag sok ember él, számos üzem és más intézmény működik, ezért együttesen és hatványozott mértékben jelentkeznek a környezeti ártalmak minden fajtája. Zajártalom, levegőszennyezés, vízszennyezés, veszélyes hulladékok stb. A környezeti ártalmak a túlszűfolt városrészekben fokozódnak, ahol sem a lakásépítés és -felújítás, sem a kommunális ellátás igénye (pl. közcsatornázás, szennyvíztisztítás, szemétszállítás, hulladékkezelés) nem tud lépést tartani a városi lakosság növekvő igényével.

Az ember életének, lakhelyének legközvetlenebb tere a település. A településen a környezeti hatások egyesülnek, integráltan vannak jelen, természetesen a települési sajátosságok által befolyásoltan. Nem egyformán mutatkoznak meg a környezeti gondok az aprófalvas, kis- és középfalvas, nagyfalvas településeken, de eltérőek a problémák a kisvárosokban, közép- és nagyvárosokban és az agglomerációkban is.[1]

A települési környezet védelmével kapcsolatos feladatok elsősorban a települési önkormányzatok feladat- és hatáskörében jelennek meg.

A települési környezetvédelmi program a település rendezési tervével együtt valamennyi lényeges előírást magába foglal.

A települések környezetvédelme a tevékenységek olyan köre, mely az alábbi feladatokra terjed ki:

- települési környezet tisztaságának fenntartása; csapadékvíz elvezetés;
- kommunális szennyvízkezelés, -gyűjtés, -elvezetés, -tisztítás; kommunális hulladékkezelés;
- lakossági és közszolgáltatási eredetű zaj-, rezgés- és légszennyezés elleni védelem; helyi közlekedésszervezés;
- ivóvízellátás; energiaellátás; zöldterület-gazdálkodás.

Ezek érdekében a települési önkormányzat biztosítja a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtását; ellátja a hatáskörébe utalt hatósági feladatokat; célokkal, feladatokkal és a településrendezési tervével összhangban illetékességi területére önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki; a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetve határozatot hoz.

A településeket és az azok hálózati rendszerét létrehozó és fenntartó tevékenysége mellett az embernek gondoskodnia kell arról, hogy a településeknek és rendszerüknek a kiépítése környezetvédelmi szempontból a lehető legkedvezőbben alakuljon. A terület- és településfejlesztés követelménye, hogy optimális környezeti sajátosságok alakuljanak ki, de ezek fenntartásának feltételeit is meg kell teremteni.

A települési környezet állapotát jellemző tényezők:

- az épületek állapota, a települési infrastruktúra és a köztisztaság helyzete
- Településrészek lepusztulása, leépülése. Egyes területeken az épületek állapota, a települési infrastruktúra és a köztisztaság helyzete romlik. Különösen a gazdaságilag hanyatló területeken a probléma együtt jelentkezik az életminőség és az épületállomány állagának romlásával, amit tovább súlyosbít az évtizedek óta elmaradó felújítás.
- A települési felhagyott iparterületek rehabilitációja nem megoldott, a rehabilitáció helyett nagyléptékű zöldmezős beruházások folynak, melyek a természetes környezet területi arányának csökkenésével, a települések szétterülésével és növekvő közlekedési igényekkel járnak.
- Az ipari és közlekedési légszennyezés egész települések, településrészek állapotát károsítja. A közlekedéssel kapcsolatos környezeti hatások a legnehezebben kezelhetők, elsősorban egészségügyi következményekkel járó településkörnyezeti problémává váltak.
- A települési közterületek elhanyagolt, szemetes állapota egyre jellemzőbbé válik. A burkolt járdák és utak kevesebb, mint felét tisztítják rendszeresen a városokban, a városi külterületek és a községek területén számos illegális szemétkerakó található.
- A települési zöldfelületek aránya nem éri el a szükséges mértéket, a meglévők a fenntartás hiányosságai miatt gyakran gondozatlanok.
- A hagyományos jellegzetességeket mutató településkép fennmaradási esélyének megszűnése a községekben. A kis és közepes lélekszámú települések esetében az elmúlt időszakban felszámolták, illetve skanzenbe szorították azt a településképet, amelyet valamilyen szempontból különleges értéknek lehetett tekinteni.

Levegő állapota

A levegő minőségének alakításában meghatározók a települési légszennyezési források és a háttérszennyezés. A települési légszennyezési források az alábbi kibocsátásból összegződnek:

- az egyedi és lakossági fűtések,
- valamint a közlekedés.

A település levegőminőségét a háttérszennyezésen kívül az előzőekben felsoroltak emissziója határozza meg.

Abony területe 22.204 kat.hold, azaz csaknem 13 ezer hektár, mely az Alföld közepére jellemző nyugodt térszín, zömében a Tisza árterülete. Feltöltött területe a Monor - irsai homokvidék szélén, a Duna - Tisza közének homokhátságán fekszik. Tengerszint feletti magassága 90 méter körüli.

Természeti vonzerők

- Földrajzi helyzet: Magyarország Közép-Európában, a Kárpát-medencében helyezkedik el. Abony Magyarország középső területén, Pest-megye déli részén fekszik, a Dél-Pest Megyei statisztikai kistérségben. Budapesttől való távolság: cca. 90 km. Más városoktól való távolság: Cegléd 10, Szolnok 15 km.
- Domborzat: A város alföldi település. Néhány szép természetesen kialakult alföldi erdővel rendelkezik, melyek közül a Kaszáló Erdő védett természeti érték.
- Éghajlat: A Magyarországra érvényes kontinentális éghajlat jellemzi a várost. A téli átlaghőmérséklet 5-10 C-kal alacsonyabb, mint Budapest és környékéé, a nyári pedig cca. ennyivel melegebb.
- Vízrajz: Abonynak nincs folyója, de a Tisza és a Zagyva, Körösök vidéke közelsége turisztikailag fontos. A Gerje-Perje patak - természetvédelmi védettséget élvez. Természetes és mesterséges horgásztavak is találhatók itt.
- Természeti adottságok: Többnyire síkság, néhol telepített erdők.
- Növény- és állatvilág: Védett kékvércsek találhatók Abonyban a Kaszáló erdőben, amely Európa legnagyobb kékvércse telepe. Szabadidő - és Állatpark található a városban, ahol az állatok természetes környezetben élnek.

TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA

Településszerkezet

Abony mintegy 12800 ha nagyságon terül el, amelyből 1020 ha belterületi rész, 11760 ha külterület, amelynél jellemző a tanyavilág és a nagymértékű mezőgazdasági földművelés, illetve 20 ha zártkert, amely hétvégi házas terület.

A város méretéből következően a közigazgatási belterületi területén belül a település központi és a külső része között jelentős szerkezeti különbség nem alakult ki. A város központi magjában található a város hivatalai, közintézményei. A város többi része többnyire családi házas, kertvárosias jellegű. Iparterület nem alakult ki.

Közlekedésszervezés

Abony közlekedési szempontból előnyös adottságokkal rendelkezik. A városon keresztülhalad a 40 számú fő közlekedési út, illetve jelentős a várost elkerülő 4. sz. főút járulékos forgalma is. Mind a főközlekedési út, mind pedig a városon keresztülhaladó alsóbb rendű utak forgalma igen jelentős, így a forgalomszervezésnek igen nagy szerepe van.

Hulladékkezelés és hulladékgazdálkodás

Az ABOKOM Nonprofit Kft. 1999. óta áll a lakosság szolgálatában. A Társaság fő profiljai:

- hulladékkezelési közszolgáltatás,
- víziközmű üzemeltetés,
- strandfürdő üzemeltetés,
- építőipari kivitelezés, karbantartás.

Az Abokom Nonprofit Kft. mind a hulladékkezelési közszolgáltatás, mind az építőipari kivitelezés, karbantartás területén több éves tapasztalattal rendelkezik.

A települési szilárd hulladékkezelés

E tevékenységet a társaság már 2003. óta a minden törvényi szabályozásnak megfelelő, szelektív gyűjtést is magában foglaló "Települési szilárd hulladékkal kapcsolatos hulladékkezelési helyi közszolgáltatásról" szóló önkormányzati rendelet alapján végzi Abony városban.

Víziközmű üzemeltetés

Abony város területén közműves ivóvízszolgáltatás, szennyvízelvezetés, Körösterétlen és Törtel társközségekkel közös szennyvíztisztító telep. A város közműves ivóvíz-ellátottsága 100 %-os.

A szennyvízprogram 1992-ben indult. Az első ütemben 1996-ra elkészült 42 km gravitációs hálózat és a Szennyvíztisztító Telep egy része. A telep Körösterétlen község és Törtel szennyvizét is fogadja.

A második ütemben elkészült 10 km gravitációs és 30 km vákuumos szennyvízhálózat.

1999-2000-ben megépült egy biofermentáló telep, amely a préselt iszapból és adalékanyagból - amely mezőgazdasági hulladék - friss komposztot állít elő, amely a mezőgazdaságban felhasználható.

Zajterhelés

Abony zajhelyzetének elemzése során két fő területre kell kitérni:

- közlekedés,
- kulturális, szórakoztató ipar.

A település környezeti zajhelyzetét döntő módon a közlekedés határozza meg. Az üzemi, vagy szolgáltató jellegű létesítmények zajterhelése nem jelentős.

Abony közlekedési helyzetét döntő módon meghatározza, hogy a települést kettészeli a 40. számú főközlekedési út. Ezen kívül a település gyűjtő és forgalmi útjai is jelentős forgalmat bonyolítanak, különösen Újszilvás, Újszász, Jászkarajenő irányába.